

Både på det musikalske og det etnografiske plan er disputatsen udpræget beskrivende. JMR beskæftiger sig meget med musikens rolle og placering i Bellonas verden – men bevæger sig kun i ganske få tilfælde ud i overvejelser omkring forholdet mellem samfundsstruktur og musikalsk struktur. Hun forsøger ikke at bruge sit vældige stof til teoretiske betragtninger over bellonesernes musikkulturelle univers, og bogen rummer kun meget få udblik mod musikken i det øvrige Stillehavs-område. Det er ikke det stimulerende teoretiske vingesus, der præger bogen. Dens styrke og fortjeneste ligger i, at den fremlægger resultatet af et grundigt feltarbejde og samler alle tilgængelige oplysninger om Bellonas traditionelle musik. Den slags bøger er nødvendige, hvis man nogen sinde skal nå frem til en form for overblik over musikken i det vældige Stillehavsområde, som er et af de dårligst undersøgte inden for musiketnologien.

Års tålmodigt arbejde ligger bag de over 60 notetranskriptioner og tekstoversættelser som præsenteres i andet bind af disputatsen. Transkriptioner er et nødvendigt middel til analyse af musikkens struktur, men noderne kan aldrig erstatte oplevelsen af den klingende lyd. Derfor er det et stort savn, at disputatsen ikke er ledsaget af lydbånd. JMR's to glimrende Folkways-plader med Bellona-musik er besværlige at skaffe her i landet. □

Hans Peter Larsen

Anmeldelse

Fynske toner

Jens Henrik Koudal: *RASMUS STORM's nodebog – en fynsk tjenestekarls dansemelodier o. 1760*. Forlaget Kragen, Kbh. 1987, 126 s. Kr. 120,-

»Rasmus Storms nodebog er en udgivelse af den ældste håndskrevne nodebog, som Folkemindesamlingen ejer. Den er fra ca. 1760 og har tilhørt bondesønnen og købmandskarlen Rasmus Storm fra Sydfyn. Mange af dens 71 melodier besidder en musikalsk kvalitet, som alderen ikke har kunnet fordunkle, og den repræsenterer med sine menuetter og polskdanse det ældste lag, som har levet videre i 1800- og 1900-tallets spillemandsmusik. Nodebogen placerer sig midt mellem barokkens husmusik og bøndernes spillemandsmusik, mellem by og land på Sydfyn og mellem samtidens sang- og dansemelodier.«

Disse ord er citeret fra Jens Henrik Koudals forord til bogen, som er udgivet af Folkemindesamlingens forlag »Kragen« i 1987. Et andet citat fra bogens indledning: »Bogen er en folkelig *brugsbog* (og ikke f.eks. et samlermanuskript). Den bærer præg af slid, den er uindbundet, og den har det »lommeformat«, som er typisk for mange af de ældste spillemandsbøger og andre musikernodebøger. Endelig er der sørget for, at enhver melodi kan læses, uden at det er nødvendigt at blade.«

Præcis de samme kvaliteter, som »Kragen«s udgivelse besidder, idet det fornemme faksimiletryk (her i format A5 »på langs«) af den originale nodebog er udvidet med »indledning og

kommentarer« af folkemusikforskeren Jens Henrik Koudal. En noget underdrevne beskrivelse af et omfattende og spændende stykke musikhistorisk arbejde, skrevet så medrivende at læseren får lyst til at lære denne tilbagetrunkne og upåagtede Rasmus Storm at kende.

Jens Henrik Koudals arbejde er kendetegnet ved et meget grundigt forarbejde og undersøgelse af hver enkelt melodis oprindelse og videre slægtskab. Særligt bemærkede jeg, at i tilfælde af tvivl om hvorledes det håndskrevne forlæg kan tolkes, lader Koudal tvivlen komme brugeren – og Rasmus Storm – tilgode, istedet for som før set hos bl.a. A.P. Berggren og H. Grüner-Nielsen på formyndervis at eentyde i forhold til den gældende »gode tone«. På denne måde overlades tolkningsretten og -svaret til den enkelte spillemand. Det er et særsyn blandt folkemusikere at en sådan tillid og respekt vises fra »autoriseret« side, og jeg vil ønske at musikere imellem viser hinanden den samme respekt.

Hvilke tanker og drømme Rasmus Storm har haft ved vi ikke, men vi ved hvilken toneverden han bl.a. har omgivet sig med: dansemusik til for os så fremmede danse som menuet, polskdans og serras.

Som bruger af denne nodesamling har jeg fået inspiration til at arbejde med andre instrumenter end vanligt hørt, andre improvisationsmønstre såvel melodisk/harmonisk som rytmisk, og også søge bagom dansetyperne for at undersøge hvad eksempelvis en menuet kan udtrykke – det er ikke blot »en mand sprang ud fra femte sal« altsammen.

Det er min erfaring, at bogens melodimateriale idag anvendes i en vok-



Plade fra bilæggerovn fra midten af 1700-tallet (formodentlig fabrikeret i Norge). Skive Museum.

sende kreds af »yngre« spillemænd i Danmark og Skåne som danse- og lytte-musik. Ligeledes møder jeg ofte melodier efter Rasmus Storm i undervisningssammenhæng. Det er et udtryk for materialets bærekraft og vedvarende energi, at det høres såvel i »kammerfol-

kemusikalsk« sammenhæng og i BZ'ernes hus på Jagtvej i København.

Ansvar for spredningen af disse melodier hviler bredt, men jeg vil nævne MODSPIL nr. 8 fra 1980, der først gjorde en af Storms melodier kendt (Polsch, nr. 49), gruppen »RAS-

MUS« udgav med støtte fra Danmarks Radio en LP-plade i 1983 (Olga Productions 83005, tlf. 06 81 12 72) og i tilknytning hertil har forlaget udgivet gruppens forslag til arrangement af pladens melodier.

Idag skrives der også musik i forlængelse af den folkelige tradition, som måske vil kunne modstå tidens filter. Måtte fremtidens musikforskere være ligeså nysgerrige og fordomsfrie som Jens Henrik Koudal, der til slut i sin kommentar skriver:

»Der er altså stadig gåder og ubesvarede spørgsmål omkring tjenestekarlen Rasmus Storms nodebog. Men de nøgne melodier er også fascinerende nok i sig selv. De besidder en musikalsk kvalitet, som alderen ikke har kunnet fordunkle, og de vidner om, at musikalitet og danselyst altid har beriget almindelige menneskers liv.« □

Torben Ejersbo